
6 december 2017

Documentnummer : 2017-110286, SG

Nummer 55 / 2017

Dossiernummer : K2895

Voordracht van het Presidium aan Provinciale Staten van Groningen ter vaststelling van een nieuwe gedragscode integriteit voor leden van Provinciale Staten van Groningen.

1. Samenvatting

Provinciale Staten stellen zowel voor de eigen leden als voor de gedeputeerden en de commissaris van de Koning een gedragscode integriteit vast. Een gedragscode helpt politieke ambtsdragers bij hun verantwoordelijkheid voor een integer openbaar bestuur. In 2015 zijn nieuwe modelgedragscodes tot stand gekomen. Voorgesteld wordt om op basis van de modelgedragscode een nieuwe gedragscode integriteit voor Statenleden vast te stellen en de geldende gedragscode uit 2002 in te trekken. Gelijktijdig ontvangt u separaat een voorstel voor een nieuwe gedragscode voor gedeputeerden en de commissaris van de Koning.

2. Doel en wettelijke grondslag

De Provinciewet geeft in artikel 15, lid 3 aan Provinciale Staten de opdracht om voor de leden van Provinciale Staten een gedragscode vast te stellen. Op grond van de Provinciewet stellen Provinciale Staten ook een gedragscode vast voor de gedeputeerden en de commissaris van de Koning. De bestaande gedragscode integriteit voor bestuurders en ambtenaren is vastgesteld in 2002, en is ook van toepassing verklaard op volksvertegenwoordigers. Omdat de bestaande gedragscode onvoldoende is toegesneden op de rol en positie van volksvertegenwoordigers, wordt voorgesteld om een nieuwe gedragscode vast te stellen voor de leden van Provinciale Staten en de bestaande gedragscode uit 2002 in te trekken.

3. Procesbeschrijving en planning

Op 18 december 2002 hebben Provinciale Staten de gedragscode integriteit voor bestuurders en ambtenaren vastgesteld (Voordracht van Gedeputeerde Staten van 5 november 2002, nr. 2002-13727, PO, en een aanvullende voordracht van 3 december 2002, (nummers 59 en 59A/2002)) De gedragscode verklaart zichzelf van toepassing op ambtenaren, de commissaris van de Koning, de gedeputeerden en de leden van Provinciale Staten. Gedeputeerde Staten hebben op 6 december 2011 de gedragscode integriteit voor bestuurders en ambtenaren van de Provincie Groningen aangepast op basis van de Handreiking integriteit van politiek ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen van de minister van BZK. Ook deze gedragscode is van toepassing verklaard op ambtenaren, de commissaris van de Koning, de gedeputeerden en de leden van Provinciale Staten. Omdat de laatste gedragscode uit 2011 niet door Provinciale Staten is vastgesteld, zijn de leden van Provinciale Staten niet gebonden aan deze gedragscode. De geldende gedragscode voor Provinciale Staten is dan ook die uit 2002.

In 2015 zijn nieuwe modelgedragscodes integriteit tot stand gekomen. Deze modelgedragscodes zijn het resultaat van een samenwerking tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Bij de actualisatie van de modelcode is gekozen voor twee gedragscodes: één voor leden van Provinciale Staten en één voor de commissaris van de Koning en de gedeputeerden. Door de splitsing in twee gedragscodes is de gedragscode voor Statenleden meer toegesneden op de rol en positie van de volksvertegenwoordiger.

In 2015 is bij de start van de nieuwe Statenperiode in het introductieprogramma aandacht besteed aan integriteit. Onderdeel hiervan was een workshop over integriteit en "integritisme". In verband met het voornemen een nieuwe gedragscode op te stellen, is vervolgens in het najaar van 2017

een werkbezoek aan de provincie Noord-Brabant afgelegd waarbij informatie is uitgewisseld en is gesproken over mores en integriteit met Noord-Brabantse Statenleden. Op basis hiervan heeft het Presidium ervoor gekozen om een nieuwe gedragscode op te stellen die is opgebouwd langs de lijn van het nieuwe landelijke model en die rekening houdt met de Groningse mores.

Na raadpleging van alle fracties heeft het Presidium op 6 december 2017 deze Statenvoordracht vastgesteld. De voordracht zal worden voorgelegd aan het college van GS voor een reactie. Mede met het oog op de door het college van GS op te stellen nieuwe gedragscode voor de gedeputeerden en de commissaris van de Koning, welke gelijktijdig en via een separate Statenvoordracht aan de Staten zal worden voorgelegd. Beide voordrachten worden geagendeerd voor bespreking in de Statencommissie Bestuur, financiën en veiligheid. Bij vaststelling van de gedragscodes door Provinciale Staten begin 2018, zal de huidige gedragscode worden ingetrokken.

Een gedragscode wordt levend gehouden door erover te spreken. Daarom zal jaarlijks en om te beginnen in het najaar van 2018, een evaluerend gesprek plaatsvinden over integriteit met de leden van Provinciale Staten waarin opgedane ervaringen kunnen worden besproken en dilemma's kunnen worden gedeeld. Deze bespreking kan aanleiding zijn om de gedragscode aan te passen.

4. Begroting

Niet van toepassing.

5. Inspraak/participatie

Niet van toepassing.

6. Nadere toelichting

Een gedragscode is een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. Een gedragscode heeft als doel de integriteit van Statenleden te waarborgen en is een richtsnoer voor het handelen van Statenleden. Het ondersteunt de Statenleden bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Het is de eigen verantwoordelijkheid van Statenleden dat zij zich aan de gedragscode houden.

De modelgedragscodes zijn gesplitst: één modelgedragscode voor de commissaris van de Koning en gedeputeerden en één modelgedragscode voor de volksvertegenwoordigers. Het Presidium stelt dan ook voor om de nieuwe gedragscode te splitsen in een gedragscode voor volksvertegenwoordigers en een gedragscode voor gedeputeerden en de commissaris van de Koning. Door de splitsing in twee gedragscodes is de gedragscode voor Statenleden meer toegesneden op de rol en positie van de volksvertegenwoordiger. Ook voor de rest wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de modelgedragscode, op onderdelen toegespitst op de Groningse praktijk. Een aantal artikelen wordt hieronder uitgelicht.

Artikel 2 nevenfuncties

Artikel 2 gaat over het melden, registreren en openbaar maken van nevenfuncties. In de modelgedragscode is hierover opgenomen dat de griffier binnen een week wordt geïnformeerd over nieuwe nevenfuncties en wijzigingen in bestaande nevenfuncties. In de bestaande modelverordening wordt geen termijn genoemd. In het ontwerpbesluit bij deze voordracht is vanuit praktisch oogpunt in afwijking van de modelcode opgenomen dat de informatie binnen een maand bij de griffier wordt aangeleverd. Op dit moment worden de nevenfuncties van leden van Provinciale Staten gepubliceerd op de provinciale website.

Artikel 4.1 omgaan met geschenken

Zowel in de modelgedragscode als in de bestaande gedragscode wordt voor het aannemen van geschenken een grens van maximaal 50 euro gehanteerd. Dit laat onverlet dat ten allen tijde een belangenafweging moet plaatsvinden. In de modelcode is opgenomen dat geschenken met een geschatte waarde van meer dan 50 euro worden teruggestuurd, of eigendom worden van de Provincie. Van de geschenken met een geschatte waarde van meer dan 50 euro wordt een register aangelegd dat via internet beschikbaar wordt gesteld. De huidige werkwijze is dat ook geschenken onder het bedrag van 50 euro worden geregistreerd en gepubliceerd op de provinciale website. In het ontwerpbesluit bij deze voordracht is aangesloten bij de modelverordening en worden alleen geschenken boven een bedrag van 50 euro geregistreerd.

Artikel 4.2 en 4.3 omgaan met uitnodigingen

Deze artikelen handelen over deelname aan binnenlandse excursies en evenementen en buitenlandse reizen voor rekening van anderen. In de modelcode is opgenomen dat deze binnen een week na deelname openbaar worden gemaakt/ worden gemeld. Deze informatie wordt vervolgens via internet beschikbaar gesteld. Hoewel de praktische uitwerking in de beide artikelen verschilt, wordt voorgesteld om voor beide dezelfde werkwijze te hanteren, en wel de volgende. Excursies, evenementen en buitenlandse reizen op kosten van anderen worden binnen een maand na deelname gemeld bij de griffier. De griffier legt een register aan dat via internet elk kwartaal beschikbaar wordt gesteld. Een dergelijk register is nieuw ten opzichte van de huidige werkwijze.

Artikel 5.1 gebruik van voorzieningen

Artikel 5.1 handelt over de voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen die een goed functioneren van de volksvertegenwoordigers mogelijk maken. In de toelichting op het artikel in de modelverordening wordt de suggestie gedaan om aan te sluiten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen. Onderdeel daarvan is dat declaraties openbaar worden gemaakt via internet. Het Presidium wil de suggestie op dit punt volgen en stelt voor om met ingang van de nieuwe Statenperiode in maart 2019 de declaraties van Statenleden van reis-, verblijf- en studiekosten op de provinciale website te publiceren. De verantwoordingen van de fractiekostenvergoeding worden op dit moment al gepubliceerd op de website.

Artikel 6.2 uitvoering gedragscode

In artikel 6.2 van de modelcode zijn regels opgenomen over de uitvoering van de gedragscode. Het gaat om regels voor het maken van afspraken over een periodieke bespreking, de aanwijzing van een contactpersoon of aanspreekpunt integriteit, en de processtappen in geval van een vermoeden van een schending. In het ontwerpbesluit bij deze voordracht is de volgende werkwijze opgenomen:

- De gedragscode integriteit maakt deel uit van het introductieprogramma voor leden van Provinciale Staten bij aanvang van een nieuwe Statenperiode.
- Jaarlijks wordt een bijeenkomst georganiseerd voor Provinciale Staten over het onderwerp integriteit in het algemeen en de gedragscode in het bijzonder.
- Aanspreekpunten voor het onderwerp integriteit zijn de griffier en de commissaris van de Koning.
- Een integriteitsdilemma of vraagstuk kan worden gemeld bij de griffier en de commissaris van de Koning, en door hen worden geagendeerd in het Presidium.
- Op voorstel van de commissaris van de Koning kunnen aanvullende afspraken worden gemaakt welke deel zullen uitmaken van deze gedragscode.

7.2 fractievertegenwoordigers

In het ontwerpbesluit is expliciet opgenomen dat de gedragscode ook geldt voor fractievertegenwoordigers. In de bestaande gedragscode is hier niets over opgenomen. In de modelgedragscode ontbreekt dit omdat dit een provincie specifieke regeling is.

U ontvangt separaat een voorstel van Gedeputeerde Staten voor de vaststelling van een gedragscode voor gedeputeerden en de commissaris van de Koning. Bij gelijktijdige vaststelling van beide gedragscodes zal de bestaande gedragscode uit 2002 worden ingetrokken.

7. Geheimhouding

Niet van toepassing.

8. Reactie Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde Staten zijn in de gelegenheid gesteld om een reactie te geven op het voorstel, welke betrokken kan worden bij de bespreking van de gedragscode in de Staten(commissie).

9. Voorstel

Het Presidium stelt u voor het in ontwerp bij deze voordracht gevoegde besluit vast te stellen.

Het Presidium van Provinciale Staten van Groningen:

F.J. Paas , voorzitter.

H. Engels-van Nijen , griffier.

:

Bijlagen bij de voordracht

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Model gedragscode integriteit voor volksvertegenwoordigers	

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen:

De modelgedragscode integriteit volksvertegenwoordigers in gemeenten, provincies en waterschappen;

De voordracht van het Presidium van 6 december 2017, nr. 2017-110286, SG ter vaststelling van een nieuwe gedragscode integriteit voor leden van Provinciale Staten van Groningen.

Gelet op artikel 15, derde lid, van de Provinciewet.

Besluiten:

Vast te stellen hetgeen volgt de gedragscode integriteit leden van Provinciale Staten van Groningen 2018:

Inleiding

Deze inleiding maakt integraal onderdeel uit van deze gedragscode.

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. De gedragscode richt zich daarom zowel tot de individuele politieke ambtsdragers als tot de bestuursorganen. Ons democratische systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. Integriteit van politieke ambtsdragers verwijst naar de zorgvuldigheid die politieke ambtsdragers moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Dat betekent de verantwoordelijkheid nemen die met de functie samenhangt en bereid zijn verantwoording af te leggen, aan collega-bestuurders en/of (leden van) de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de burger.

In de democratische rechtsstaat dient eenieder zich te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Dat geldt zeker voor de politieke ambtsdragers die (mede)verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van die wetten en regels. Zonder dat zal het vertrouwen in de democratische rechtsstaat worden ondermijnd en het draagvlak voor de naleving van de wetten en regels verdwijnen. Vertrekpunt voor de politieke ambtsdrager is dan ook de eed of gelofte die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt.

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van groot belang.

De volksvertegenwoordiging stelt zowel voor de eigen leden als voor de dagelijkse bestuurders (voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur) een gedragscode vast. Dat is zo vastgelegd in de Provinciewet. De gedragscode is richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Voor de twee groepen van politieke ambtsdragers (volksvertegenwoordigers en dagelijkse bestuurders) is er een afzonderlijke gedragscode. Onderhavige gedragscode heeft betrekking op de volksvertegenwoordigers: Statenleden. Veel bepalingen zijn voor de volksvertegenwoordigers en de dagelijkse bestuurders gelijk. Er zijn ook verschillen. Die hebben te maken met de staatsrechtelijke posities en met de voor hen geldende wettelijke (integriteits)regels. Provinciale Staten zijn een politiek orgaan.

In de volksvertegenwoordigingen worden specifieke of (partij-)politieke belangen ingebracht voor het algemeen belang van de provincie. Deze politieke ambtsdragers krijgen het mandaat van hun kiezers en de gedragscode dient de vervulling van het kiezersmandaat te ondersteunen.

Het handelen van het dagelijks bestuur en van de bestuurders staat ten dienste van de provincie. De ambtsdragers aan wie en de organen waaraan het dagelijks bestuur is opgedragen, zijn over hun bestuurlijke handelen en over hun functioneren verantwoording schuldig aan de volksvertegenwoordigende organen. Aan het dagelijks bestuur en de bestuurders worden ook in de gedragscode bijzondere eisen gesteld om optimale openheid en controleerbaarheid mogelijk te maken.

Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. De gedragscode bevat in aanvulling op wettelijke regels gedragsnormen en regels over procedures die de transparantie van het handelen van politieke ambtsdragers evenals van de besluitvorming over en de naleving van de normen vergroten. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies. Het niet naleven van de gedragscode heeft geen rechtsgevolgen. Sprake is van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en politieke gevolgen hebben.

Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling, en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning. De code en de voorgestelde registraties zijn instrumenten. Integriteit is uiteindelijk niet in regels te vangen. In de woorden van de schrijver C.S. Lewis gaat het om 'doing the right thing, even when no one is watching'.

Integer handelen kan alleen in een cultuur en organisatie waar ook de andere waarden van goed bestuur worden nagestreefd. De Nederlandse Code voor Goed Openbaar Bestuur¹ benoemt een aantal kernwaarden van goed openbaar bestuur. Integriteit wordt hierin in één adem genoemd met openheid. 'Openheid en integriteit': "het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat." De wetgeving (en de gedragscode in aanvulling hierop) bevat diverse voorschriften inzake openheid met het oog op de integriteit.

Die voorschriften hebben betrekking op openbaarmaking van nevenfuncties en/of neveninkomsten, van geschenken, buitenlandse reizen, excursies en evenementen. De registraties in de codes zijn bedoeld om de transparantie te bevorderen die belangenverstremming en onverantwoord en/of onjuist gebruik van publieke middelen door politieke ambtsdragers moeten tegengaan. De politieke ambtsdrager is primair zelf verantwoordelijk voor zijn integriteit en hij zal zich daar in alle openheid over moeten verantwoorden.

De Nederlandse Code voor Goed Openbaar Bestuur verbindt openheid en integriteit met de kernwaarden participatie, behoorlijke contacten met burgers, doelgerichtheid en doelmatigheid, legitimiteit, lerend en zelfreinigend vermogen en verantwoording. Al deze kernwaarden klinken in verschillende mate door in de hierna volgende gedragscode.

¹ De Nederlandse Code voor Goed Openbaar Bestuur (23 juni 2009) bevat basale beginselen van goed openbaar bestuur en is een informeel instrument dat een beroep doet op de eigen verantwoordelijkheid van besturen van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk om gewetensvol invulling te geven aan hun taken en verantwoordelijkheden in het openbaar bestuur. De Code bevat geen juridisch afdwingbare normen.

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1

Deze gedragscode geldt voor de statenleden, maar richt zich ook tot de bestuursorganen.

Artikel 1.2

Deze gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 2 Voorkomen van belangenverstrengeling

Artikel 2

1. Het statenlid levert de griffier de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden bij aanvang van het statenlidmaatschap. Als gaande het lidmaatschap nieuwe nevenfuncties aanvaard worden of de omstandigheden met betrekking tot bestaande nevenfuncties wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft binnen één maand aangeleverd bij de griffier.
2. De informatie betreft in ieder geval:
 - a. de omschrijving van de nevenfunctie;
 - b. de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht;
 - c. of het al dan niet een nevenfunctie betreft uit hoofde van het statenlidmaatschap; en
 - d. of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is.
3. De griffier legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 3 Informatie

Artikel 3.1

Het statenlid zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie waarover hij beschikt veilig wordt bewaard.

Artikel 3.2

Het statenlid maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen niet openbare informatie.

Paragraaf 4 Omgang met geschenken en uitnodigingen

Artikel 4.1

1. Een statenlid accepteert geen geschenken, faciliteiten en diensten als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
2. Onverminderd het eerste lid kan het statenlid incidentele geschenken die een geschatte waarde van ten hoogste € 50 vertegenwoordigen behouden.
3. Geschenken die het statenlid uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, als zij niet worden teruggestuurd, eigendom van de provincie.
4. De griffier legt een register aan van de geschenken met een geschatte waarde van meer dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming de provincie hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.
5. Geschenken worden niet op het huisadres ontvangen.

Artikel 4.2

1. Deelname aan excursies en evenementen voor rekening van anderen dan de provincie meldt het statenlid binnen één maand na deelname bij de griffier. Daarbij wordt ook openbaar gemaakt wie de kosten voor zijn rekening heeft genomen.
2. De griffier legt hiervoor een register aan. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 4.3

1. Een statenlid meldt de griffier de ondernomen buitenlandse reizen voor rekening van anderen dan de provincie binnen één maand na terugkeer in Nederland. Hij meldt in ieder geval het doel, de bestemming en de duur van de reis en wat daarvan de kosten waren.
2. De griffier legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 5 Gebruik van voorzieningen van de provincie

Artikel 5.1

1. Het bestuursorgaan richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven en hanteren heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de provincie.
2. Het statenlid verantwoordt zich over zijn gebruik van de voorzieningen volgens de in het kader van het eerste lid vastgelegde regels en procedures.

Artikel 5.2

Een statenlid declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.

Artikel 5.3

Gebruik van voorzieningen en eigendommen van de provincie ten eigen bate of ten bate van derden is niet toegestaan, tenzij hier andere afspraken over gemaakt zijn.

Paragraaf 6 Uitvoering gedragscode

Artikel 6.1

Provinciale Staten bevorderen de eenduidige interpretatie van deze gedragscode. Ingeval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorzien zij daarin.

Artikel 6.2

1. De gedragscode maakt deel uit van het introductieprogramma voor leden van Provinciale Staten bij aanvang van een nieuwe Statenperiode.
2. Elk jaar wordt een bijeenkomst georganiseerd voor Provinciale Staten over het onderwerp integriteit in het algemeen en de gedragscode in het bijzonder.
3. Aanspreekpunt voor het onderwerp integriteit zijn de griffier en de commissaris van de Koning.
4. Een integriteitsdilemma of vraagstuk kan worden gemeld bij de griffier en de commissaris van de Koning, en door hen worden geagendeerd in het Presidium.
5. Op voorstel van de commissaris van de Koning kunnen aanvullende afspraken worden gemaakt over de uitvoering van de gedragscode, welke deel zullen uitmaken van deze gedragscode.

Paragraaf 7

7.1 Fractievertegenwoordigers

Deze gedragscode is van overeenkomstige toepassing op degene die op grond van artikel 57 van het Reglement van orde Provinciale Staten Provincie Groningen is benoemd tot fractievertegenwoordiger.

Artikel 7.2 Intrekking

De gedragscode integriteit voor bestuurders en ambtenaren, vastgesteld door Provinciale Staten op 18 december 2002, wordt ingetrokken.

7.3 Inwerkingtreding

Deze gedragscode treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin hij wordt geplaatst.

7.4 Citeertitel

Deze gedragscode wordt aangehaald als: Gedragscode integriteit leden van Provinciale Staten van Groningen 2018.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter

, griffier

Bijlagen bij het besluit

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Paragraaf- en artikelsgewijze toelichting bij de Gedragscode integriteit leden van Provinciale Staten van Groningen 2018	

Paragraaf- en artikelsgewijze toelichting bij de Gedragscode integriteit leden van Provinciale Staten van Groningen 2018

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Wettelijke grondslag

Provinciale staten stellen een gedragscode vast voor hun leden (artikel 15, derde lid, Provinciewet).

artikel 15, derde lid, Provinciewet

3. Provinciale staten stellen voor hun leden een gedragscode vast.

Paragraaf 2 Voorkomen van belangenverstrengeling

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte (artikel 14 Provinciewet)

Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen leggen de statenleden in de vergadering, in handen van de voorzitter, de volgende eed (verklaring en belofte) af: "Ik zweer (verklaar) dat ik om tot Statenlid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer (verklaar en belof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als Statenlid naar eer en geweten zal vervullen."

Persoonlijke belangen

- Een lid van een volksvertegenwoordiging neemt niet deel aan de stemming over
 - een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
 - de vaststelling of goedkeuring der rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij hoort (artikel 28 Provinciewet).
- Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden (artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht).

Incompatibiliteiten en nevenfuncties

- Verboden overeenkomsten/handelingen: volksvertegenwoordigers mogen in geschillen, waar de provincie(bestuur) partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten, waar de provincie bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend (artikel 15, eerste en tweede lid, Provinciewet).
Op overtreding staat uiteindelijk de sanctie van schorsing en vervallenverklaring van het lidmaatschap van de volksvertegenwoordiging (artikelen X7, X7a en X8 Kieswet).
- Onverenigbaarheid van functies: het zijn van volksvertegenwoordiger sluit het hebben van een aantal andere functies uit (artikel 13 Provinciewet). Dat leidt er uiteindelijk toe dat betrokkene ophoudt lid te zijn van de volksvertegenwoordiging (artikel X1 Kieswet).
- Openbaarmaking nevenfuncties: volksvertegenwoordigers maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. De lijst met nevenfuncties ligt ter inzage op het provinciehuis (artikel 11 Provinciewet).

artikel 15, eerste en tweede lid, Provinciewet

1. Een lid van provinciale staten mag niet:
 - a. als advocaat of adviseur in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de provincie of het provinciebestuur dan wel ten behoeve van de wederpartij van de provincie of het provinciebestuur;
 - b. als gemachtigde in geschillen werkzaam zijn ten behoeve van de wederpartij van de

- provincie of het provinciebestuur;
- c. als vertegenwoordiger of adviseur werkzaam zijn ten behoeve van derden tot het met de provincie aangaan van:
- 1e. overeenkomsten als bedoeld in onderdeel d;
 - 2e. overeenkomsten tot het leveren van onroerende zaken aan de provincie;
- d. rechtstreeks of middellijk een overeenkomst aangaan betreffende:
- 1e. het aannemen van werk ten behoeve van de provincie;
 - 2e. het buiten dienstbetrekking tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de provincie;
 - 3e. het leveren van roerende zaken anders dan om niet aan de provincie;
 - 4e. het verhuren van roerende zaken aan de provincie;
 - 5e. het verwerven van betwiste vorderingen ten laste van de provincie;
 - 6e. het van de provincie onderhands verwerven van onroerende zaken of beperkte rechten waaraan deze zijn onderworpen;
 - 7e. het onderhands huren of pachten van de provincie.
2. Van het eerste lid, aanhef en onder *d*, kan Onze Minister ontheffing verlenen.

Toelichting op de artikelen

Artikel 2

Het betreft een uitwerking van de wettelijke verplichting om nevenfuncties openbaar te maken. De informatie wordt neergelegd in een openbaar register. Het statenlid is verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering van de informatie en voor de actualiteit daarvan. De Groningse praktijk is dat nevenfuncties worden gepubliceerd op de provinciale website.

Paragraaf 3 Informatie

Wettelijk kader

Informatieplicht

Gedeputeerde staten en elk van zijn leden zijn verplicht alle inlichtingen te geven die de volksvertegenwoordiging nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het betreft zowel een actieve als een passieve informatieplicht. Ook als individuele volksvertegenwoordigers informatie vragen zal die informatie aan de volksvertegenwoordiging moeten worden verstrekt. De informatie kan alleen worden geweigerd als die in strijd is met het openbaar belang (artikel 167 Provinciewet)

Het Reglement van Orde voor provinciale staten kan bepalingen bevatten die betrekking hebben op informatieverstrekking en de omgang met informatie.

In de artikelen 21 en 64 van het Reglement van orde Provinciale Staten Provincie Groningen zijn regels opgenomen over de geheimhouding van informatie die is verstrekt in besloten vergaderingen. Als met gesloten deuren is beraadslaagd, kan een statenlid zijn inbreng openbaar maken. De geheimhouding omtrent het in een besloten vergadering behandelde en omtrent de inhoud van stukken wordt in deze inbreng gehandhaafd.

Geheimhouding

- Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit (artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht).
- Gedeputeerde staten kunnen op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding opleggen. Ook de commissaris van de Koning heeft die bevoegdheid. De geheimhoudingsplicht moet worden bevestigd door de

volksvertegenwoordiging. Ook provinciale staten, onderscheidenlijk (de voorzitter van) een commissie kunnen geheimhouding opleggen (artikelen 25, 55 en 91 Provinciewet).

- Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf (artikel 272 Wetboek van Strafrecht).

Toelichting op de artikelen

Artikel 3.1

Het is belangrijk de juiste maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke en/of geheime gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Daarbij moet in de digitale setting worden gedacht aan de beveiliging van de tablet en computer e.d. met wachtwoorden en het niet onbeheerd achterlaten van USB-sticks met vertrouwelijke/geheime informatie.

Paragraaf 4 Omgang met geschenken en uitnodigingen

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte

De eed of belofte die het Statenlid op grond van artikel 14 van de Provinciewet moet afleggen heeft onder meer betrekking op het geven, aannemen of beloven van giften, gunsten of geschenken. Zie voor de wetstekst inzake de eed of belofte het wettelijk kader onder 2 voor de bepalingen ter voorkoming van belangenverstrengeling.

Toelichting op de artikelen

Artikel 4.1

In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van het statenlid kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingsituaties.

Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken (met een geschatte waarde van € 50 of minder) door het statenlid worden aanvaard, echter nooit op het huisadres. Duurdere geschenken worden niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of eigendom van de provincie die zorgt voor een goede bestemming van het geschenk. In een openbaar register worden opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 de provincie heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.

Artikelen 4.2 en 4.3

Het gaat hier om excursies, evenementen en buitenlandse reizen die betrokkene als statenlid aanvaardt en die door een derde, niet zijnde de provincie, worden betaald. Excursies, evenementen en buitenlandse reizen in de hoedanigheid van lid van een politieke partij vallen hier dus niet onder.

Paragraaf 5 Gebruik van voorzieningen van de provincie

Wettelijk kader

Procedure van declaratie (modelverordeningen VNG en IPO):

Er zijn voor statenleden voorschriften opgenomen in de provinciale verordening Rechtspositie over de wijze van declaratie (inclusief het overleggen van bewijsstukken) van vooruit betaalde (zakelijke) kosten en over rechtstreekse facturering van (zakelijke) kosten.

Buitenlandse excursie of reis voor statenleden (modelverordeningen VNG en IPO):

Provinciale staten kunnen een Statencommissie (of een delegatie daaruit) toestemming verlenen voor een excursie of reis naar het buitenland. Die excursie/ reis moet zijn georganiseerd door of vanwege de provincie. De in redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten komen voor rekening van de provincie. Provinciale staten kunnen aan de toestemming voorwaarden verbinden.

Toelichting op de artikelen

Artikel 5.1

Aan statenleden worden rechtspositionele voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen geboden die een goed functioneren van de volksvertegenwoordigers mogelijk maken. Wat betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:

- a in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld;
- b indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, wordt de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald;
- c het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt;
- d voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de volksvertegenwoordiger zelf worden gedaan via zijn of haar privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening van de volksvertegenwoordiger maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk. Het statenlid zal zich uiteraard nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem of haar gelden.

Artikel 5.3 Stelregel is dat privégebruik van provinciale voorzieningen niet is toegestaan. Wel hebben organisaties mogelijk een specifieke regeling die privégebruik van bedrijfsmiddelen reguleert. In de provincie Groningen is geen specifieke regeling voor het privégebruik van bedrijfsmiddelen.

Paragraaf 6 Uitvoering gedragscode

Toelichting op de artikelen

Artikel 6.1

Provinciale staten zijn het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode, voor een eenduidige interpretatie daarvan en voor wijziging/aanvulling daarvan bij onduidelijkheden of leemtes.

Artikel 6.2

De Provinciewet verplicht provinciale staten om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen.

Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren. De commissaris van de Koning krijgt de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn of haar provincie te bevorderen. Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille 'integriteit' duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia een plek krijgen en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking van het thema integriteit, zowel in de volksvertegenwoordiging als met het bestuur. De commissaris van de Koning hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld de griffier) kan hier in relatie tot provinciale staten eveneens een belangrijke rol in spelen.

In artikel 6.2 zijn afspraken opgenomen over de Groningse werkwijze ten aanzien van integriteitonderwerpen.

artikel 175, tweede lid, Provinciewet

2. De commissaris bevordert de bestuurlijke integriteit van de provincie.